

POTGROND

potgrond (minidossier)

ecologisch leven en tuinieren

Nagenoeg elke potgrond bestaat voor meer dan de helft uit turf. Die zorgt er voor dat het water optimaal wordt vastgehouden en dat je planten of zaden niet meteen uitdrogen. Zelfs potgrond die het label biologisch draagt, mag turf bevatten; het is immers een natuurlijk product. Toch blijft het afgraven van veen allesbehalve milieuvriendelijk. Bij de ontginning van veen gaat niet alleen een eeuwenoude habitat verloren, de afgegraven plekken herstellen is ook erg moeilijk. Bij het ontginnen komt bovendien een pak CO₂ vrij.

alternatieven

Kokosvezels en kokosturf, reststoffen van de kokosindustrie, vormen een prima alternatief om de potgrond luchtig te houden. Helaas komen die helemaal uit landen als India en Sri Lanka, met een grote ecologische voetafdruk als gevolg. Leveranciers van ecologische potgrond streven er momenteel naar om de helft van alle grondstoffen lokaal te betrekken en turf als bestanddeel af te bouwen. In dat opzicht scoren gecomposteerde schors of schors-compost en houtvezels bijzonder goed. Ook lokaal geproduceerde groencompost vormt een vast onderdeel van ecologische potgrond. Potgronden zullen meer gediversifieerd worden, afhankelijk van het gebruik. Zo vormt kokosvezel een prima alternatief om in te zaaien en stekken, maar blijkt ongeschikt voor zuurminnende planten. Precies omdat er in zowat elke standaard potgrond voorlopig nog altijd turf aanwezig is, zetten meer en meer tuiniers de stap naar een zelfgemaakte mengeling.

zelf potgrond maken

Een klassiek basisrecept is 4 delen tuingrond (bij voorkeur zand-leem), 4 delen compost en 2 delen grof zand of rijnzand. Tuinier je op klei, voeg dan meer zand toe; bij een zanderige tuingrond vervang je het extra zand door bladcompost.

Wil je een luchtig mengsel om te zaaien, dan kun je er kokosvezels aan toevoegen. Die koop je als een samengeperst blok of baaltje dat je vooraf een halfuur in een emmer lauw water laat zwellen. Wil je nog ecologischer te werk gaan, gebruik dan bladcompost van bijvoorbeeld eik, berk of (haag)beuk in de plaats van kokos. Verzamel in de winter je blad-afval in grote korven en laat de hoop twee jaar rustig verteren.

grote bakken, potten en vierkantemetertuintjes

De standaardmengeling voor de vierkantemetertuin bestaat uit een deel compost, een deel turf en een deel vermiculiet. Velt-lesgever en stadspotter Anita Exelmans ontwikkelde een eenvoudig alternatief voor grote bakken waarin je het best wat meer tuingrond gebruikt dan in een mengeling voor potten: meng 1 deel tuinaarde met 1 deel potgrond (zonder turf en kunstmest) en 1 deel compost.

bron: Laurence Machiels en Bart Coenen. In 'Seizoenen', maart 2011 | www.velt.be/Joomla

wat is er te koop?

In de handel vind je gangbare potgrond, organische potgrond, biopotgrond en potgrond zonder turf.

1. gangbare potgrond

De meeste potgronden bevatten naast het organisch basismateriaal kunstmeststoffen (ureum, ammoniumnitraat) als extra stikstof(N)-bron. De bedoeling is dat de jonge plantjes sneller groeien. Een startbemesting noemt men dat. Voor de ecologische amateurtuinier zijn deze potgronden niet wenselijk. De aanmaak van N-kunstmeststoffen is immers een energieverslindend productieproces.

Enkele bekende merknamen die zulke potgronden aanbieden zijn Compo, Gardiflor en DCM. Als er kunstmest in de potgrond zit, wordt dit door de producent vermeld. Je hoeft ook niet bang te zijn dat de fabrikant dit zou verzwijgen: de meeste producenten beschouwen die kunstmest als troef die de jonge plantjes sneller doet groeien.

2. organische potgrond

Een tweede groep zijn de volledig organisch samengestelde potgronden. Hierin zitten geen kunstmeststoffen en alle aanwezige voedingsstoffen zijn afkomstig van organisch materiaal. Als basismateriaal worden meestal turf, veen, boomschors of cacaodoppen gebruikt omwille van hun bodemverbeterende eigenschappen (structuuropbouw, watervasthoudend vermogen) aangevuld met organische meststoffen zoals bijv. gedroogde mest van koeien en kippen, hoornmeel of beendermeel, als leverancier van voedingsstoffen (stikstof, kalium, fosfor & hellip). De ingrediënten vind je op de verpakking.

3. biopotgrond

In de handel vind je verschillende potgronden met een verwijzing naar biologische landbouw. Dit betekent in de praktijk dat de potgrond is samengesteld uit ingrediënten die toegelaten zijn als organische meststof of bodemverbeteringsmiddel in de biologische landbouw. Hiervoor is een beperkende lijst opge maakt in de biowetgeving (EG-Verordening 889/2008).

Ecologisch Leven en Tuinieren | www.velt.be/Joomla

De belangrijkste punten op deze lijst, in relatie tot potgrond:

- kunstmeststoffen zijn niet toegelaten.
- dierlijke mest (rundermest, pluimveemest) moet afkomstig zijn van grondgebonden veehouderijen, wat betekent dat o.a. mest afkomstig van de intensieve kippen- en varkenshouderij niet is toegelaten.
- turf mag alleen worden gebruikt voor potgronden bestemd voor tuinbouw (groenteteelt, sierteelt, boomteelt, boomkwekerij), niet voor akkerbouw.
- de gebruikte ingrediënten mogen geen genetisch gemodificeerde organismen of restproducten ervan bevatten, wat belangrijk is bij meststoffen op basis van soja, koolzaad of mais.
- het behandelen met chemisch-synthetische stoffen of het ioniserend bestralen van ingrediënten is niet toegestaan.

Op zulke potgronden kun je een aanduiding vinden in de aard van 'potgrond toegelaten in de biologische landbouw'. Deze aanduidingen kunnen aangebracht worden door de producenten van potgrond zelf; voor potgronden is immers geen onafhankelijke controle en certificering verplicht, in tegenstelling tot het gebruik van de term bio op o.a. voedingsmiddelen. Een voorbeeld: 'Universele potgrond (Naturen/Asef); bruikbaar in de biologische landbouw'.

Een aantal producenten wil de gebruiker een extra garantie geven. Zij laten de samenstelling van hun potgrond door een onafhankelijke instantie controleren. Daarop vind je dan een verwijzing naar bio en naar de controle. Een voorbeeld: 'Potgrond Bio (Verta) toegelaten in de biologische landbouw, controle Integra, afdeling Blik'.

4. potgrond zonder turf

In de biologische landbouw is turf als ingrediënt toegelaten in potgronden voor tuinbouw. Het afgraven van turf en veen roept echter ecologische vragen op. Sinds enkele jaren vind je een specifiek gamma samengestelde organische potgronden zonder nieuw ontgonnen veen of turf. Vanuit ecologisch standpunt zijn deze producten zeker geschikt: ze bevatten noch kunstmeststoffen, noch nieuw ontgonnen turf of veen. De oorsprong van de gebruikte organische meststoffen is ons echter onbekend. Navraag bij deze potgrondproducenten dient nog te gebeuren. Een voorbeeld: 'Cocopeat® Universeel op basis van kokosvezels en organische meststoffen, zonder turf (ECOstyle)!'.

Geert Gommers, Stafmedewerker Velt

dit boekje is een uitgave van:

**HET VLIJPARK
VOLKSTUINEN**